

Klankbordgroep REG2017

4^e bijeenkomst
28 september 2015

Agenda voor vandaag

1. Opening	13:00-13:10
2. Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3. Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4. Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5. WACC	13:40-14:40
6. Rondvraag	14:40-14:50
Pauze	14:50- 15:00
7. Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8. Rondvraag	15:25-15:40
9. Afsluiting	15:40-15:50

Agenda voor vandaag

1.	Opening	13:00-13:10
2.	Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3.	Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4.	Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5.	WACC	13:40-14:40
6.	Rondvraag	14:40-14:50
	Pauze	14:50-15:00
7.	Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8.	Rondvraag	15:25-15:40
9.	Afsluiting	15:40-15:50

2. Status ingediende agendapunten kbg-leden

Mondeling procesupdate

➤ *Hebben kbg-leden vragen of opmerkingen over de procesupdate?*

Agenda voor vandaag

1.	Opening	13:00-13:10
2.	Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3.	Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4.	Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5.	WACC	13:40-14:40
6.	Rondvraag	14:40-14:50
	Pauze	14:50-15:00
7.	Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8.	Rondvraag	15:25-15:40
9.	Afsluiting	15:40-15:50

3. Agendering volgende bijeenkomsten

13 oktober

- Extra hoge drukken netten (RNB's gas)
- Productiviteitsverandering (RNB's)
- Q-factor (RNB's elektriciteit)
- Inkoopkosten energie & vermogen (GTS, Tennet, RNB's elektriciteit)
- Frontier shift (GTS en Tennet)

3. Agendering volgende bijeenkomsten

2 november

- Statische efficiëntie TenneT
- Standaardisering aansluitdienst RNB's E

Agenda voor vandaag

1.	Opening	13:00-13:10
2.	Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3.	Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4.	Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5.	WACC	13:40-14:40
6.	Rondvraag	14:40-14:50
	Pauze	14:50-15:00
7.	Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8.	Rondvraag	15:25-15:40
9.	Afsluiting	15:40-15:50

4. Presentatie Duurzame Energie Koepel

- Duurzame Energie Koepel presenteert door haar beoogde agendapunten voor deze ronde methodebesluiten

Agenda voor vandaag

1.	Opening	13:00-13:10
2.	Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3.	Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4.	Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5.	WACC	13:40-14:40
6.	Rondvraag	14:40-14:50
	Pauze	14:50-15:00
7.	Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8.	Rondvraag	15:25-15:40
9.	Afsluiting	15:40-15:50

5. WACC

Bilaterale overleggen & doel vandaag

- ACM heeft voorafgaand aan deze KBG-bijeenkomst gesproken met Netbeheer Nederland.
- Doel vandaag:
 - informeren stand van zaken WACC
 - eerste reacties van KBG-leden op onderzoek Rebel
 - nagaan of er aanvullende reacties zijn die we moeten betrekken bij WACC methode

5. WACC

Proces herstelbesluit

- 5/3/2015 en 11/8/2015 tussenuitspraak van CBb inzake methodebesluiten 2014-2016 tav de KVV
- CBb: ACM moet herstellen danwel opnieuw beslissen
- 1^e week sept: ACM heeft aangepaste motivering naar CBb gestuurd, hoogte WACC ongewijzigd
[ZIE BIJLAGE]

5. WACC

WACC methode (1/2)

- Nog geen uitspraak, daarom: vooralsnog uitspraak afwachten en, **tenzij er aanvullende argumenten zijn** deze lijn ook volgen in besluiten 2017 en verder.
- We kennen de standpunten vanuit discussie over WACC 2014-2016. Hebben KBG-leden aanvullende reacties die ACM zou moeten overwegen bij haar methode om de WACC te bepalen?

5. WACC

WACC methode (2/2)

- Verder eigen onderzoek:
 - Sanity check Rebel
 - Representativiteitstoets
 - Internationaal onderzoek

5. WACC

Impact STROOM

- ACM ziet vooralsnog geen aanleiding om WACC methode en toepassing aan te passen vanwege nieuwe wetgeving.
- Hoe zien de KBG-leden dit? Moet STROOM impact hebben op de WACC-methode?

5. WACC

Voorlopige conclusies update parameters

- Rapport Rebel: update WACC parameters + sanity check op de methode.
[ZIE BIJLAGE]
- WACC daalt ten opzichte van vorige periode, voornamelijk door een daling in de risicovrije rente.
- Hebben KBG (eerste) reacties op het concept rapport van Rebel?

5. WACC

Voorlopige conclusies Rebel: update parameters

WACC	2014-2016	vanaf 2017
Nominale risicovrije rente	2,50%	1,30%
Renteopslag	1,2%	0,8%
Opslag transactiekosten	0,15%	0,15%
Kostenvoet vreemd vermogen	3,85%	2,25%
Marktrisicopremie	5,0%	5,0%
Asset bèta	0,35	0,43
Equity bèta	0,61	0,75
Kostenvoet eigen vermogen	5,6%	5,1%
Aandeel vreemd vermogen in totaal vermogen	50%	50%
Belastingvoet	25%	25%
Nominale WACC vóór belasting	5,6%	4,5%
Inflatie	2,0%	1,3%
Reële WACC vóór belasting	3,6%	3,2%

5. WACC

Toets op representativiteit

- Dalende rente aanleiding om te toetsen of de berekende WACC representatief is voor werkelijke situatie netbeheerders.
- Voor herstelbesluit toets gebaseerd op jaarverslagen en persberichten.
- Update 2015 jaarverslagen in voorjaar 2016.
- Nu gepland: informatieverzoek aan netbeheerders om nog meer inzicht in de werkelijke situatie van netbeheerders te krijgen.

5. WACC

Update ACM onderzoek internationale vergelijking WACC

- Vorige periode internationaal onderzoek uitgevoerd naar hoogte WACC in andere lidstaten.
- Deze periode update voorzien, resultaten nog niet bekend:
 - veel landen nu ook midden in proces vaststellen WACC

5. WACC

Afsluiting

- *Hebben kbg-leden vragen of opmerkingen over meegestuurd rapport van Rebel?*
 - Schriftelijke reacties welkom tot 5 oktober via regulering-energie@acm.nl

6. Rondvraag voor de pauze

Pauze

- 14:50-15:00

Agenda voor vandaag

1.	Opening	13:00-13:10
2.	Status ingediende agendapunten kbg-leden	13:10-13:20
3.	Agendering volgende klankbordgroep bijeenkomsten	13:20-13:25
4.	Duurzame Energie Koepel presenteert agendapunten	13:25-13:40
5.	WACC	13:40-14:40
6.	Rondvraag	14:40-14:50
	Pauze	14:50-15:00
7.	Strategische herstellvoorraad	15:00-15:25
8.	Rondvraag	15:25-15:40
9.	Afsluiting	15:40-15:50

7. Strategische herstellvoorraad

Informele overleggen

- Informele overleggen hebben plaatsgevonden met:
 - EZ (ivm wetswijziging en rol vitale infrastructuur)
 - GTS
 - TenneT
 - VEMW

NB: Indien u geen bilateraal overleg heeft gehad maar dat wel wenst kunt u met ons contact opnemen, o.a. via: Regulering-energie@acm.nl.

7. Strategische herstellvoorraad

Aanleiding

- Netbeheerders elektriciteit en gas zijn verantwoordelijk voor de bescherming van de netten tegen externe dreigingen vanwege het grote maatschappelijke en economische belang van leveringszekerheid.
- Het gaat om een wettelijke taak (zie bijlage met teksten)
 - Richtlijn 2008/114/EG (per 2009)
 - E- en G-wet (per 2014)
 - Stroom

7. Strategische herstellvoorraad

Uitgangspunten en doelen regulering

- Vergoeding voor efficiënte kosten
 - Voorraden moeten nuttig en noodzakelijk zijn.
 - Kosten voor voorraden moeten efficiënt zijn.
 - Voorkomen van dubbele vergoeding indien alsnog in gebruik genomen.
 - Redelijk rendement op investeringsuitgaven (WACC).
 - Financierbaarheid.
-
- IFRS is vertrekpunt voor RAR/AFI (regulatorische accountingregels).
 - IFRS voorziet er in dat deze voorraden worden geactiveerd.
 - De regulatorische accountingregels voorzien daar nu echter niet in.
- Draagt mogelijk niet bij aan bovengenoemde drie doelen.

7. Strategische herstellvoorraad

Wat is het verschil met voorraad voor normale bedrijfsvoering?

- Bescherming door:
 - **Preventieve maatregelen:** b.v. beveiliging locaties.
Vergoeding efficiënte kosten op basis van methodebesluiten.
Kosten zijn onderdeel van reguliere GAW en operationele kosten.
 - **Strategische herstellvoorraad:** relevant voor TenneT & GTS.
Nu geen vergoeding (tenzij ingebruikname).
Reden is dat voorraden niet worden geactiveerd o.b.v. bestaande regulatorische accountingregels.
- Bijzondere karakter strategische herstellvoorraad:
 - Voorraden voor normale bedrijfsvoering zijn beoogd in gebruik te worden genomen.
→ De geleverde dienst vangt aan bij in **gebruikname**.
 - Strategische herstellvoorraden zijn extra en dienen om op voorraad te houden voor herstel in het geval van calamiteiten.
→ De geleverde dienst vangt aan vanaf het moment van **aanschaf**.

7. Strategische herstellvoorraad

Om welke componenten gaat het en hoe wordt dat bepaald?

- Componenten in strategische herstellvoorraad zijn niet standaard al op voorraad voor normale bedrijfsvoering.
- Componenten zijn kritisch voor bedrijfsvoering en hebben lange levertijd. en
- Componenten verouderen fysiek (intrekken vocht) en/of technologisch.
- TenneT en GTS hebben lijst van wat nodig is voor bescherming.
Verder zijn volgende instanties betrokken:
 - AIVD / NCTV: inzicht in welke dreigingen er zijn.
 - Adviescentrum Bescherming Vitale Infrastructuur: analyse gevolgen voor TenneT en GTS.
 - Ministerie van EZ heeft aangegeven de zaken op lijst noodzakelijk te achten.
 - Ministerie van EZ heeft bevoegdheid een bindende aanwijzing te geven aan de systeembeheerder.

7. Strategische herstellvoorraad

Concept voorstel ACM

- ACM overweegt de strategische herstellvoorraad vanwege de bijzondere functie te behandelen als 'in gebruik genomen' (→ materieel vast actief).
 - Door de voorraden net zo te behandelen als andere activa is er een vergoeding voor vermogenskosten en afschrijvingskosten. Operationele kosten vormen al onderdeel van de gereguleerde kosten.
- ACM overweegt de standaard afschrijvingstermijnen te hanteren. Overwegingen ACM:
 - Het grootste deel van de totale strategische voorraad is onderhevig aan slijtage.
 - Naast fysieke veroudering (slijtage) is er ook technologische veroudering.
 - Afwijkende termijnen geven inzicht in gevoelige informatie omtrent voorraden.
 - Afwijkende termijnen leiden tot administratieve lasten.
 - Afnemers betalen ongeacht de termijn één keer de efficiënte kosten.
- NB: Wijziging van de regulatorische accountingregels (RAR, AFI) is hiervoor nodig.

Strategische herstellervoorraad

Vragen, discussie en afsluiting

➤ *Vragen aan klankbordgroep:*

- Heeft u vragen of opmerkingen?*
- Kunt u zich vinden in het voorstel?*

8. Rondvraag

9. Afsluiting